

PRENUMERATA.

Rocznie 36 Mk., Kr. 66,
półrocznie 18 Mk., Kr. 33,
kwartalnie 9 Mk., Kr.
16.50.

ZA GRANICĄ:

Rocznie 48 mk., półrocz-
nie 24 mk., kwartalnie
12 mk.

MONITOR POLSKI

DZIENNIK URZĘDOWY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.
WYCHODZI CODZIENNIE Z WYJĄTKIEM NIEDZIEL I ŚWIĄT.

OGŁOSZENIA.

Cena za wiersz drob-
go pisma (petit) po tek-
ście 1 mk.

Numer pojedynczy
20 fenigów.

Redakcja i Administracja Miodowa Nr. 20.

Redakcja otwarta od 9 — 3 p. p.

Redaktor przyjmuje od 1 — 2 p. p.

Telef. red. 44-05. Telef. admin. 44-50.

DZIAŁ URZĘDOWY.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych w przed-
miocie ustanowienia Zarządu Państwowego nad do-
rami „Gospodarz”, znajdującymi się w posiadaniu
arola Rajmunda Ejzerta, w powiatach Łódzkim i
Łaskim.

Na mocy punktu 3 art. 1 i punktu a art. 2 de-
kretu z dnia 16 grudnia 1918 r. w przedmiocie przy-
stosowania Zarządu Państwowego (Dziennik Praw
Państwa Polskiego Nr. 21 z dnia 28 grudnia 1918 r.,
cz. 67) — ustanawiam zarząd państwowy nad do-
rami „Gospodarz”, znajdującymi się w posiadaniu
arola Rajmunda Ejzerta, w powiatach Łódzkim i
Łaskim.

Zakres uprawnień zarządcy państwowego ma
być utrzymany w granicach, niezbędnych do zacho-
wania w całości i stanie należytym majątku i do za-
obiegania jego aljenacji lub obciążeniem.

Wykonanie zarządu państwowego polecam Za-
rządowi Okręgowemu Dóbr Państwowych w War-
szawie.

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych:

(—) Janicki.

Warszawa, dnia 5 maja 1919 r.

POSTANOWIENIE.

Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu w przed-
miocie zatwierdzenia statutu spółki akcyjnej „Polski
Bank Reasekuracyjny „Lechia”.

Na zasadzie art. 1 dekretu z dnia 24 grudnia 1918
roku o zatwierdzeniu statutów spółek akcyjnych, za-
wierdzamy statut akcyjnej spółki „Polski Bank Reaseku-
racyjny Lechia”.

Minister Skarbu:

(—) English.

Minister Przemysłu i Handlu:

(—) Hącia.

Za Dyrektora Urzędu Nadzoru nad Prywatnymi To-
warzystwami Ubezpieczeń

(—) P. Skarga.

Warszawa, dnia 14 marca 1919 r.

POSTANOWIENIE.

w sprawie zatwierdzenia ogólnych warunków ubezpie-
czenia szyb spółki akcyjnej przedsiębiorstw szklanych i
ubezpieczenia szyb „Szkło”.

Zatwierdzam ogólne warunki ubezpieczenia szyb
spółki akcyjnej przedsiębiorstw szklanych i ubezpiecze-
nia szyb „Szkło”.

Minister Skarbu:

(—) Karpiński.

Za Dyrektora Urzędu Nadzoru nad Prywatnymi To-
warzystwami Ubezpieczeń:

(—) P. Skarga.

Warszawa, dnia 7 kwietnia 1919 r.

POSTANOWIENIE.

w sprawie zatwierdzenia ogólnych warunków ubezpie-
czenia od kradzieży z włamaniem „Warszawskiego Towar-
zystwa Ubezpieczeń”.

Zatwierdzam ogólne warunki ubezpieczeń od kra-

dzieży z włamaniem „Warszawskiego Towarzystwa U-
bezpieczeń”.

Minister Skarbu:

w/z.

(—) Byrka.

Za Dyrektora Urzędu Nadzoru nad Prywatnymi To-
warzystwami Ubezpieczeń

(—) P. Skarga.

Warszawa, dnia 9 kwietnia 1919 r.

POSTANOWIENIE

Ministra Skarbu w przedmiocie zmiany § 4 statutu Lu-
dowego Towarzystwa Wzajemnych Ubezpieczeń we
Lwowie „Wisła”.

§ 4 statutu Ludowego Towarzystwa Wzajemnych
Ubezpieczeń we Lwowie „Wisła” ma mieć brzmienie
następujące:

§ 4.

Obszar działalności.

Terytorjalny obszar działalności Towarzystwa o-
bejmuje wszystkie ziemie Rzeczypospolitej Polskiej. To-
warzystwo ma prawo zakładania oddziałów i agentur,
zarówno w kraju, jak i poza jego granicami; w osta-
tnim jednak wypadku li tylko na mocy zezwolenia Mini-
stra Skarbu. W działalności swojej Towarzystwo winno
stosować się do przepisów prawnych i ubezpieczenio-
wych, obowiązujących w poszczególnych dzielnicach
Państwa.

Minister Skarbu:

(—) Karpiński.

Szef Sekcji:

(—) Manteuffel.

Warszawa, dnia 1 maja 1919 r.

TYMCZASOWA INSTRUKCJA OGÓLNA DLA URZĘDÓW ZIEMSKICH, DZIAŁAJĄCYCH NA OBSZARACH B. ZABORU ROSYJSKIEGO.

(Dokończenie. Patrz Nr. Nr. 97, 98, 99, 100, 101 i 102).

Art. 130. Dokumenty, świadectwa, wypisy, od-
pisy, pieniądze i t. d. mogą być wydawane, komu
należy, bez piśmiennych podań, ale za pokwitowa-
niem. Nieznany urzędnikowi odbiorca winien się
wylegitymować.

Art. 131. Każde wydane z akt zaświadczenie
podpisuje upoważniony do tego urzędnik ze wskaza-
niem, komu i w jakim celu wydane zostało.

Art. 132. Korespondencje Komisji Ziemskiej
Okręgowej podpisuje Prezes Komisji.

Wezwania podpisuje Sekretarz właściwego urzę-
du ziemskiego.

Art. 133. Sprawy w Komisjach Ziemskich Ok-
ręgowych są reponowane:

a) po wykonaniu decyzji ostatecznej, b) po u-
prawomocnieniu się decyzji, umarzającej sprawę.

Księgi biurowe będą rozpoznawane po ich za-
kończeniu.

Art. 134. Sprawy zreponowane i następnie
wznowione należy zapisywać do właściwego rep-
ertorium na rok bieżący, a w repertorium dawnem
poczynić wzmiankę odpowiednią ze wskazaniem nu-
meru repertorium nowego.

Art. 135. Decyzje Urzędów Ziemskich winny
być przez kancelarię wykonywane niezwłocznie po
ich otrzymaniu z odnotowaniem o wykonaniu w
dzienniku posiedzeń.

Treść decyzji wpisać należy do repertorium.

Art. 136. Komisarz Ziemski prowadzi książki
następujące: 1) dziennik, 2) repertorium dochodzeń,
oznaczone dużą literą D., 3) skorowidz imienny i
rzeczowy, 4) książkę ekspedycyjną (rewersa).

Art. 137. Przesyłając do Komisji Ziemskiej Ok-
ręgowej zakończone dochodzenie, Komisarz załą-

cza do akt wykaz wszystkich znajdujących się w
nich pism i dokumentów, poczem akta przesnurow-
ywa, nakłada swą pieczęć i zaświadcza ilość kart.
Przed wysłaniem akt sprawdzić należy, czy wszyst-
kie rubryki wypełnione w repertorium.

Art. 138. Wszystkie Urzędy Ziemskie obowią-
zane są składać urzędowi przełożonemu między 1-ym
a 8-ym każdego miesiąca za miesiąc ubiegły spra-
wowania ogólne z działalności urzędu, oraz wykazy
spraw zgłoszonych i spraw prowadzonych według
wzorów, ustalonych przez Główną Komisję Ziemską.

Art. 139. Rachunkowość Urzędów Ziemskich
prowadzona będzie według instrukcji specjalnej.

Przepisy służbowe.

Art. 140. Nadzór służbowy nad urzędnikami
ziemskimi w okręgu każdej Komisji Ziemskiej spr-
awuje Prezes Komisji, oraz każdy urzędnik nad pod-
władnymi sobie urzędnikami.

Art. 141. Nadzór służbowy upoważnia do wgl-
ądania we wszelkie czynności urzędowe, do żądania
wyjaśnień, czynienia uwag i usuwania usterek. U-
dzielanie wypowiedni za nieprawidłowości w pełnie-
niu służby i za postępowanie, nieodpowiadające go-
dności sprawowanego urzędu, należy do kompeten-
cji prezesa. Do nadzoru służbowego należy także
załatwianie zażaleń, dotyczących biegu spraw zwol-
ki lub innych nieprawidłowości w czynnościach ur-
zędowych.

Art. 142. Urzędnicy ziemscy obowiązani są do
posłuchu wobec zarządzeń władzy nadzorczej.

Urzędnik, skarany wypowiedniem, może się
odwołać w ciągu dni czterech do władzy nadzorc-
zej, bezpośrednio przełożonej nad tym urzędn-
kiem, który wypowiednia udzielił. Ta władza wy-
sza orzeka ostatecznie.

Art. 143. Urzędnicy ziemscy są urzędnikami
państwowymi i winni się ściśle stosować do „Tym-
czasowych Przepisów służbowych dla Urzędników
Państwowych” z dnia 11 czerwca 1918 roku (Dz.
Pr. 1918, Nr. 6, poz. 13).

Art. 144. Z urlopów dla wypoczynku mogą ur-
zędnicy ziemscy korzystać stosownie do art. 28
Tymczasowych Przepisów Służbowych.

Urlopów na czas nie dłuższy od tygodnia udzie-
la Prezes Komisji, urlopów dłuższych udziela Mini-
ster Rolnictwa i Dóbr Państwowych, względnie
Wice-Prezes Głównej Komisji Ziemskiej.

O każdym udzielonym urlopie zawiadamiać na-
leży Główną Komisję Ziemską i odnotowywać w
aktach osobistych urzędnika.

Art. 145. Urzędnicy ziemscy winni zamieszki-
wać we wskazanych im przez odnośne władze miej-
scowościach i urzędować tylko na wyznaczonych
obszarach. Samowolna zmiana miejsca zamieszka-
nia jest wzbroniona.

Art. 146. Urzędnicy, delegowani do poszcze-
gólnych czynności, winni pozostawać we wskazanym
miejscu aż do chwili zupełnego ukończenia czynno-
ści, o ile nie otrzymają w tym względzie odmienn-
ego polecenia władzy przełożonej, lub nie będą zmu-
szeni do wyjazdu w sprawach służbowych.

Art. 147. Urzędnikom ziemskim nie wolno zaj-
mować jakichkolwiek stanowisk płatnych w towa-
rzystwach akcyjnych, ubezpieczeniowych, instytu-
cjach kredytowych i wszelkiego rodzaju przedsię-
biorstwach handlowych i przemysłowych.

Stanowiska honorowe wolno zajmować jedynie
w instytucjach o charakterze społecznym, oraz w
instytucjach samorządu miejskiego i wiejskiego, o
ile nie wymagają one zajęcia stałego. O każdym
zajęciu pobocznym należy zawiadomić Prezesa Ko-
misji Ziemskiej Okręgowej i zaniechać go na jego
żądanie.

Art. 148. Urzędnikom ziemskim nie wolno do-
konywać żadnych robót prywatnych.

Art. 149. Prezesi Komisji Ziemskich Okręgo-

wych mogą w wyjątkowych wypadkach udzielać zezwolenia na wykonywanie płatnego zajęcia, o ile nie przeszkadza ono obowiązkom służbowym urzędnika i odpowiada jego stanowisku służbowemu.

Uposażenie urzędników ziemskich.

Art. 150. Urzędnicy ziemscy pobierają pensje zasadnicze i dodatki ekonomiczno-wojenne podług następujących kategorii płacy:

Stanowisko służbowe i kategoria płacy.

- Prezes Komisji Ziemskiej Okr. V²a.
Inspektor Ziemski okręgowy — VI.
Stały członek K. Z. O — VI.
Komisarze Ziemscy, referenci i sekretarze K. Z. O., oraz rewidenty pomiarów — VII.
Podkomisarze Ziemscy, pomocnicy referentów, starsi geometrzy — VIII.
Geometry, starsi rachmistrze — IX.
Starsi pomocnicy geometrów, starsi kanceliści — X.
Pomocnicy geometrów, rysownicy, kanceliści — XI.

Art. 151. Za wyjazdy w sprawach służbowych urzędnicy ziemscy otrzymują diety, oraz zwrot kosztów podróży, stosownie do przepisów dla urzędników państwowych. Geometry otrzymują diety tylko za czas trwania podróży na miejsce wykonywanych robót i z powrotem, o ile otrzymują wynagrodzenie akordowe.

Art. 152. Członkowie z rolnicy za udział w posiedzeniach Komisji Ziemskiej Okręgowych pobierają diety, jak ławnicy w Sądach Okręgowych.

Art. 153. Rachunki podróży urzędników ziemskich zaświadcza Prezes Komisji.

Wynagrodzenia akordowe geometrów.

Art. 154. Za dokonywanie robót pomiarowych geometry pracujący samodzielnie i starsi pomocnicy geometrów pobierają niezależnie od pensji, wynagrodzenie akordowe w wysokości 2-ech marek od morga.

Art. 155. Komisja Ziemska Okręgowa może na wniosek Rewidenta pomiarów, podnieść wynagrodzenie akordowe za pomiary przy komasacji gruntów wiejskich do 50%, a gruntów miejskich do 100%.

Art. 156. W razie dokonywania robót pomiarowych w jednej miejscowości przez kilku geometrów, podział wynagrodzenia akordowego dokonywa każdorazowo Komisja Ziemska Okręgowa na wniosek Rewidenta pomiarów.

Art. 157. Wypłata wynagrodzenia akordowego nastąpi po zatwierdzeniu przez Komisję Ziemską Okręgową wykończonego planu.

Art. 158. Wypłata wynagrodzenia akordowego nastąpi również i w wypadkach, gdy komasacja nie zostanie ukończona z przyczyn od geometry niezależnych, o ile rewident pomiarów i Inspektor Ziemski Okręgowy stwierdzą, że czynności geometry dokonane zostały bez zarzutu. Ostateczna decyzja należy do Komisji Ziemskiej Okręgowej.

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych:
(—) Janicki.

Warszawa, dnia 25 kwietnia 1919 r.

NOMINACJE.

Pan Prezydent Ministrów zamianował Naczelnym Dyrektorem Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej w Warszawie dra Ernesta Adama, Posła do Sejmu Ustawodawczego i Dyrektora Galicyjskiego Ziemskiego Banku Kredytowego we Lwowie, zaś Zastępcą Naczelnego Dyrektora Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej w Warszawie — pana Józefa Zarzyckiego.

Pan Waclaw Dzierżkowski, dotychczasowy Zastępcą Naczelnego Dyrektora Cel, zamianowany został Naczelnym Dyrektorem Podatków w Ministerstwie Skarbu.

LISTA PEŁNOMOCNIKÓW

przy Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.

Na zasadzie art. 11 dekretu tymczasowego o Urzędzie Patentowym R. P. (Dziennik Praw Państwa Polskiego Nr. 21 z 1918 r., poz. 66) został wciągnięty na listę pełnomocników przy Urzędzie Patentowym:

7. p. Stanisław Dzbański, inżynier, Lwów, Kochanowskiego 44.

Prezes Urzędu Patentowego:

(—) Dr. Kryzan.

Warszawa, dnia 6 maja 1919 r.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

Z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

W odpowiedzi na artykuł „Zbyteczny biurokratyzm” („Gazeta Poranna”, Nr. 114, 28/XI), Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zaznacza, że ograniczenie terenu nowolegalizowanych stowarzyszeń wynika jedynie z istnienia odmiennych praw stowarzyszeniowych w b. zaborach, a zatem jest to ta sama trudność, pochodząca z braku jednolitego prawodawstwa, jaką napotykały władze we wszystkich dziedzinach swej działalności.

* * *

Wydział Prasowy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych podaje do wiadomości, co następuje:

W związku z rozporządzeniem z dnia 15/II 1919. w sprawie pobierania opłat na rzecz Skarbu na udzielanie pozwoleń na broń i prawo polowania, termin oznaczenia dodatkowych opłat skarbowych oraz zamiany kart na broń przedłuża się do dnia 15 czerwca 1919 r.

* * *

Wydział Prasowy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych komunikuje, że Rada Ministrów zatwierdziła Ustawę o straży bezpieczeństwa, opracowaną przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

Według tej Ustawy, funkcje policyjne w Państwie sprawować ma „Straż bezpieczeństwa”.

* * *

Wydział Prasowy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych komunikuje, że dotychczasowe rezultaty wyborów do Rad Miejskich, dokonywujących się na obszarze b. zaboru rosyjskiego, są następujące:

W 52-u miastach, zgodnie z ordynacją, wybrano 1416 radnych, z czego 66% Polaków — katolików, 33% żydów i 1% Niemców.

Pod względem kierunków polityczno-społecznych, dzielą się radni na: umiarkowanych różnych odcieni: 562, socjalistów: 318, demokratów radykalnych: 107, bezpartyjnych 156 i dzikich, wybranych na podstawie kompromisów lokalnych: 273.

Większe miasta dały rezultaty następujące:
Warszawa — 93 pol. kat. i 27 żydów, z czego 75 umiarkowanych, 30 socjalistów, 14 demokr. radyk. i 1 bezpart.

Łódź — 49 pol. kat., 19 żydów, i 7 Niemców, z czego 18 umiark., 33 socjal., 17 demokr. radyk. i 7 bezpart.

Sosnowiec: — 35 pol. kat. i 9 żydów, z czego 22 umiark., 13 socjal. i 9 bezpart.

Lublin — 32 pol. kat. i 14 żydów, z czego 22 umiark., 22 socjal., 1 demokrat. rad. i 1 bezpart.

Dalsze wybory do rad miejskich są w toku i niebawem będą ukończone.

* * *

Na mocy dekretu o stanie wyjątkowym z d. 2 stycznia r. b., Komisarz Nadzwyczajny na m. st. Warszawę i pow. Warszawski postanowił skazać:

za zakłócenie porządku publicznego:

- 1) Fryderyka Kolejarza, zam. przy ul. Chmielnej 104, — na 3 miesiące aresztu;
- 2) Gebonera Hugona, ekspedytora, zam. przy ul. Chmielnej 104, — na 3 miesiące aresztu;

za niedozwolony handel chlebem kartkowym:

- 3) Rojal Hanę, właśc. sklepu przy ul. Grzybowskiej Nr. 32, — na 1 miesiąc aresztu;
- 4) Mordkę Najmana, właśc. sklepu z pieczywem przy ul. Smoczej 27, — na 7 dni aresztu;
- 5) Graczyka Jacentego — na 1 miesiąc aresztu;

za handel bonami cukrowymi:

- 6) Szpritz Abrahama Izaaka na 2 tygodnie aresztu; za handel kartkami żywnościowymi:
- 7) Paumana Dawida, — na 2 tygodnie aresztu;
- 8) Kwintner Fajgę, — na 3 miesiące aresztu;

za nieprawne pobieranie kart żywnościowych:

- 9) Rotszteina Moszka, rządzący domu przy ul. Wołyńskiej 15, — na 2 miesiące aresztu;
- 10) Borowska Janinę, rządzący domu przy ul. Brukowej 26, Moskiewskiej 25 i 27, na pozbawienie prawa prowadzenia ksiąg meldunkowych;
- 11) Adamskiego Mieczysława, rządzący domu przy ul. Nowy-Swiat Nr. 2/6, — na 100 mk. kary z zamianą w razie niezapłacenia na 3 dni aresztu.
- 12) Fagota Szulima, rządzący domu przy ul. Pawiej 14 — na mk. 200 — z zamianą w razie niezapłacenia na 7 dni aresztu;

13) Parnera Mordkę, rządzący domu przy ul. Dziekiej 35 — na mk. 100 kary — z zamianą w razie niezapłacenia na 3 dni aresztu;

14) Domaradzkiego Antoniego, rządzący domu przy ul. Wspólnej 13 — na mk. 100 kary — z zamianą w razie niezapłacenia na 3 dni aresztu;

15) Fürstenberga Edwarda, rządzący domu przy ul. Wspólnej 10 — na mk. 200 — z zamianą w razie niezapłacenia na 7 dni aresztu;

16) Jabłońskiego Józefa, rządzący domu przy ul. Wiejskiej 15 — na Mk. 100 — z zamianą w razie niezapłacenia na 3 dni aresztu;

za posiadanie rewolweru bez pozwolenia:

17) Bielucką Franciszkę, zam. we wsi Wojcewo, gm. Rosień, pow. Ostrołęcki, ziemi Łomżyńskiej, — na 3 miesiące aresztu;

za niestosowanie się do wezwania z dn. 27, 28, 29-go marca (Nr. 18):

18) A. Przygodę, właśc. domu przy ul. Sapieżyńskiej 10 — na mk. 150 — z zamianą w razie niezapłacenia na 5 dni aresztu;

19) Przepiórkę, właśc. domu przy ul. Bonifratejskiej 4 — mk. 150 — z zamianą w razie niezapłacenia na 5 dni aresztu;

20) Fryszmana, właśc. domu przy ul. Nowolipki 33 — na mk. 200 — z zamianą w razie niezapłacenia na 6 dni aresztu;

21) Munka Abrahama, właśc. domu przy ul. Nowolipki 29 — na mk. 200 — z zamianą w razie niezapłacenia na 6 dni aresztu;

22) L. Landsberga, właśc. domu przy ul. Sapieżyńskiej 7 — na mk. 150 — z zamianą w razie niezapłacenia na 5 dni aresztu;

23) Wolersztejna Berka, właśc. domu przy ul. Sapieżyńskiej 7a — na mk. 150 — z zamianą w razie niezapłacenia na 5 dni aresztu;

24) Wojciechowskiego Wincętego, właśc. domu przy ul. Grzybowskiej 68 — na mk. 150 — z zamianą w razie niezapłacenia na 5 dni aresztu;

za niestawienie się w oznaczonym terminie w Biurze Meldunkowym:

25) Przyłucka Anna, zam. przy ul. Mokotowskiej 42, m. 2 — na mk. 1000 — z zamianą w razie niezapłacenia, na 1 miesiąc aresztu;

za niestosowanie się do wypłaty w wysok. ustal. przez Komisję Rozj.

26) Sawickiego Józefa, właśc. domu przy ul. Śto Krzyżskiej 39 — mk. 500 — z zamianą w razie niezapłacenia na 15 dni aresztu;

za przyjęcie do hotelu obcokrajowców, nie posiadających wizy w paszportach, zezwal. na pobyt w Warszawie.

27) Herszkowicza Lejbusia, właśc. hotelu Wrocławskiego, przy ul. Nalewki 13 — na mk. 500 — z zamianą w razie niezapłacenia na 15 dni aresztu.

Z Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

Termin zgłoszeń (meldowania) zapasów tkanin lnianych i bawełnianych, wskazany w rozporządzeniu Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 11 kwietnia 1919 („Monitor Polski” Nr. 88 z dnia 17 kwietnia 1919 r.), przedłuża się niniejszem, za zezwoleniem Ministra Przemysłu i Handlu, do dnia 25 maja r. b.

Z Ministerstwa Robót Publicznych.

Zatwierdzona przez Sem na posiedzeniu 31-szemu ustawa o organizacji i zakresie działania Ministerstwa Robót Publicznych, poza dokładniejszym określeniem kompetencji Ministerstwa w zakresie spraw, wyszczególnionych już w dekretach z dnia 16-go stycznia i 8-go lutego r. b., przydzieliła temuż Ministerstwu jeden ważny nowy zakres prac, mianowicie popieranie ruchu turystycznego. Zajęcie się Rządu sprawami turystyki będzie miało wielkie znaczenie dla rozwoju i zubożenia kraju, obfitującego w przepiękne miejscowości i uzdrowiska, które jednak z przyczyny braku środków komunikacyjnych i najpotrzebniejszych urządzeń mało są odwiedzane nawet przez ludność miejscową, nie mówiąc już o cudzoziemcach.

Pozatem nowa ustawa przewiduje utworzenie okręgowych Dyrekcji robót publicznych, jako drugiej

instancji w sprawach technicznych, należących do zakresu działania Ministerstwa Robót Publ., co jest niezbędne dla odpowiedniego przeprowadzenia robót w poszczególnych częściach kraju. Natomiast z kompetencji Ministerstwa zostało wyeliminowane bada-

nie kraju pod względem przyrodniczym, które to czynności należąć będą do państwowych zakładów: geologicznego, pedologicznego i innych. Ministerstwo Robót publicznych zajmować się będzie tylko badaniem i poszukiwaniem materiałów budowlanych.

SEJM USTAWODAWCZY.

Na posiedzeniu 33-tem p. Minister Przemysłu i Handlu, Dr. Kazimierz Hącia, wygłosił następujące przemówienie:

Wysoki Sejmie!

Przy wniesieniu jednej i drugiej ustawy wychodziliśmy z założenia, że ma to być wyłącznie udzielanie zwrotnej pożyczki. Nie chcielibyśmy bowiem postawić sprawy tak, ażeby poszczególne interesanci, czy to wlecy przemysłowcy, czy rzemieślnicy, czy spółki wytwórcze, mogli się cęglądać na system subwencyjny, na system darowizn i by w ten sposób wyrabiać pewien brak samodzielności, samorzutności, energii i wiary we własne siły. Dlatego też musimie panowie na jedną i drugą ustawę wyłącznie z tego punktu widzenia patrzeć i mieć do tych czynników zaufanie, czy to do Ministerstwa Skarbu i Ministerstwa Przemysłu, a z drugiej strony do komisji, w których jest uwzględniony czynnik obywatelski. W komisjach tych każdy wniosek będzie obiektywnie traktowany z tą życzliwością, która jest potrzebna do udzielania tego rodzaju pożyczki tym sferom, które na to zasługują. (Głos: Jaka gwarancja).

Tu gwarancją jest to, że są dopuszczone daleko idące czyniki obywatelskie. Jeżeli te czyniki nie mogą wydać opinii, natenczas nikt jej wydać nie może.

Dlatego też prosiłbym, ażeby panowie się od tego systemu nie uchylali. Ten system okazał się w całym świecie odpowiednim. Czy w towarzystwach kredytowych, czy w innych bankach zawsze decyduje nad wnioskiem komisja doradcza i kredytowa i ten sam sposób jest tutaj pomysłany.

Jeżeli kto z przedmówców monitował, że powinny być te same warunki udzielania pożyczki dla wielkiego i drobnego przemysłu, to trzeba się temu przeciwstawić w interesie drobnego przemysłu. Chodzi nam o to, ażeby tę ustawę jaknajmniej obarczać biurokracyzmem. Tego rodzaju ustawa nie może tchnąć duchem biurokracyzmu, lecz duchem obywatelskim, bo tylko przy dostatecznym uwzględnieniu elementu obywatelskiego ustawa może wydać odpowiednie owoce.

Jeżeli przy ustawie dla wielkiego przemysłu ustanawia się, że decyduje Ministerstwo Przemysłu i Handlu i Ministerstwo Skarbu, to dlatego, że chodzi o większe i poważniejsze sumy, obciążające odpowiedzialność skarbu.

Monitowano także, że dyrekcja kasy pożyczkowej może odmówić kredytu bez podania motywów. Otóż winniem powiedzieć, że dlatego myśmy to postanowili, że nie można absolutnie ograniczać samodzielności Kasy Krajowej Pożyczkowej. Kasa Krajowa Pożyczkowa jest osobnym urzędem i musi mieć swobodę, komu i w jaki sposób chce udzielić pożyczki. Jest to rzecz w praktyce nie tak ważna, bo niewątpliwie ta kasa w 99% wypadków będzie się zgadzała na decyzję Ministerstwa Przemysłu i Handlu i Ministerstwa Skarbu. Może jednakować być taki wypadek, iż kasa ta posiada inne materiały wekslowe, archiwa kredytowe, z których może czerpać dane o zdolności kredytowej; w ostatniej chwili może wówczas zwrócić się do owych Ministerstw, ażeby wniosek jeszcze raz był rozpatrywany. (Głos: Przecież skarbu odpowiada). Kasa Pożyczkowa Krajowa jest osobną instytucją. Ta rzecz będzie zupełnie nieaktualną skoro następcą Kasy Krajowej Pożyczkowej będzie Bank Polski.

Jest to rzeczywiście mało znaczna decyzja, która nie wchodzi w rachubę.

Powiedziałem przedtem, że chodzi o to, ażeby wyłącznie stać na stanowisku zwrotu pożyczki, dlatego muszę protestować przeciw słowu p. Maślanki, który twierdzi, że chcemy dać w tej ustawie wysoko-procentową jalmuznę.

Jalmuzny my im dać nie chcemy, chcemy tylko dopomódz tym ludziom w sposób godziwy, jak na to zasługują.

Wysokoprocentowej jalmuzny my nie dajemy i p. Maślanka nie pamięta o jednym z punktów naszej ustawy i niechaj będzie łaskaw przeczytać punkt 8. (Czyta).

O 12-to procentowej pożyczce mowy być nie może. Gdyby miał przekonanie, że ta pożyczka będzie więcej kosztowała, aniżeli 6%, to nie miałbym odwagi tutaj jej wnosić. Mam nadzieję, że nawet niższym procentem się zadawalimy.

Były także inne poprawki, wniesione zwłaszcza przez p. Szczerkowskiego, a tyżące się udziału Ministerstwa Pracy. Proszę Panów, nie obarczajcie tej usta-

wy większym udziałem urzędników. Jak przedtem powiedziałem, nie chciałbym, ażeby ta ustawa była biurokracyczna, dlatego, że to nie jest darowizna.

Komisja ta będzie się zajmowała oceną warunków, ale niewątpliwie będzie pod tym względem uwzględniała te zakłady przemysłowe, w których stosunki techniczne są najlepsze, które najwięcej odpowiadają tym warunkom kredytu, o jakich poseł Szczerkowski wspomniał.

Tak samo będzie w spółkach wytwórczych. Mam wrażenie, że ta ustawa wpłynie dodatnio na stosunki w tych spółkach, dlatego że ta komisja musi te stosunki badać i już dziś przy wnioskach mamy często do czynienia z objawami, które sprzeciwiają się zasadniczym ideom kooperatywy i które są spaceniem jej idei.

Pod tym względem będziemy badali, czy ta spółka wytwórcza zasługuje z ogólnego punktu widzenia na poparcie i mam wrażenie, że pod tym względem niejednokrotnie będzie może ta komisja żądała sanacji, a nawet zmiany statutów, czy w systemie finansowym czy technicznym.

Komisja z bardzo wielkim nakładem pracy opracowała te wszystkie punkty. Wątpię, czy panowie będziecie mogli w tych wnioskach coś lepszego zrobić. Jest to rzecz gruntownie opracowana i chociaż panowie więcej jeszcze poprawek złożą, to one na nic się nie zdadzą, jeśli nad tą całą sprawą nie będzie czuwał duch obywatelski, jeśli ta komisja nie będzie wychodziła z założenia, że tutaj chodzi o pomoc dla rzemiosł, które są zniszczone i które należy dźwignąć na nowo.

Wszelkie poprawki na nic się nie zdadzą, jeśli duch zostanie spacony.

Posiedzenie trzydzieste piąte.

Przed przystąpieniem do porządku dziennego zawiadania Marszałek, że wpłynął od Rządu wniosek z ustawą w przedmiocie

udzielenia kredytu gwarancyjnego 20 mil. f. szt. dla przemysłowców włóknistych przez Polską Krajową Kasę Pożyczkową.

Ustawa w sprawie przemysłu tkackiego opiewa:

1. Upoważnia się Polską Krajową Kasę Pożyczkową do udzielania polskim przemysłowcom włókienniczym kredytu gwarancyjnego na przeciąg trzech lat do wysokości 20 (dwudziestu) milionów angielskich funtów szterlingów na zakup za granicą surowców i artykułów technicznych, potrzebnych do uruchomienia przemysłu włókienniczego w Państwie Polskiem. Za kredyt gwarancyjny, udzielony przez Polską Krajową Kasę Pożyczkową, Skarb Państwa przyjmuje pełną gwarancję.

2. Warunki, dotyczące zabezpieczenia i terminów spłaty, oraz sposoby udzielania kredytu gwarancyjnego mają być ustalone przez Ministra Skarbu i Ministra Przemysłu i Handlu.

3. Wykonanie tej ustawy poleca się Ministrom Skarbu oraz Przemysłu i Handlu.

Ponieważ nikt nie zaprotestował przeciw traktowaniu tej sprawy natychmiast, przystąpiono do rozpraw nad nią.

Po odczytaniu tego wniosku z ustawą zabrał głos p. Minister Przemysłu i Handlu dr K. Hącia, którego przemówienie w brzmieniu urzędowym podamy w numerze najbliższym.

Następnie na mównicę wchodzi ks. Sędzimir.

Ks. Sędzimir z radością wita wniosek Rządu i w interesie drobnych przemysłowców, oraz spółek wytwórczych współdzielczych stawia następującą rezolucję:

25% produkcji z przędzy wełnianej i bawełnianej przemysłu wielkiego zastrzega się do dyspozycji Ministerstwa Przemysłu i Handlu do repartycji między przemysłowców tkackich, szczególnie między spółki tkackie spółdzielcze podług cen rządowych.

P. Diamand oświadcza, że stronnictwo jego z trudem zdecydowało się głosować za przedłożeniem rządowem, a czyni to dlatego, że ma nadzieję, iż jeden z najważniejszych przemysłowców państwa naszego będzie przez to uruchomiony i że publiczna potrzeba odzieży będzie zaspokojoną. Idzie jednak o to,

żeby sposobność ta nie przysporzyła wielkich zysków kapitalistom i dlatego poseł stawia wniosek:

Sejm wzywa Rząd, by wyznaczył ceny na wyroby tkackie, wytworzone z materiałów, nabytych za gwarancją rządu. Ceny te powinny polegać na ścisłym obliczeniu rzeczywistych kosztów produkcji.

Dalej stawia mównicę rezolucję: Sejm wzywa Rząd, by poczynił odpowiednie zarządzenia, by przemysł włóknisty w całej Polsce był zaopatrywany w surowce, zakupione za gwarancją rządu. (Dotychczasowe postawienie sprawy wygląda tak, jak gdyby warsztaty galicyjskie i śląskie tą transakcją nie były objęte).

W końcu stawia rezolucję, aby korzystał ze wszystkich regulaminowych przyspieszeń, by ta ustawa dziś przyszła do skutku.

Pos. Cianciara mówi, że istnieje w Polsce około 7 tysięcy ręcznych warsztatów tkackich, które w ciągu miesiąca mogłyby zaopatrzyć w białinę całą armję polską. Należy tylko zapewnić możliwość zakupu surowca. Mównicę stawia rezolucję: Wzywa się rząd, aby zapewnił drobnemu przemysłowi tkackiemu możliwość kupienia w dostatecznej ilości przędzy wyrobionej w naszych wielkich zakładach przemysłu tkackiego, posiadających przedziałnie.

Pos. Fichna oświadcza, że chodzi tylko o to, aby wielki przemysł przestał prowadzić obstrukcję, dlatego mównicę w imieniu swego stronnictwa stawia rezolucję: Kredyt winien być udzielony tylko tym firmom, które dadzą gwarancję, że fabryki swe uruchomią w najkrótszym czasie.

Po krótkim przemówieniu końcowem pos. Bruna ustawę przyjęto we wszystkich trzech czytaniach, oraz uchwalono rezolucję pp. Sędzimira, Diamanda, Cianciary i Fichny.

Przystąpiono do p. 1-go porządku dziennego, to jest do

ustawy monetarnej.

USTAWA

w przedmiocie wymiany znaków obiegowych, znajdujących się na ziemiach polskich.

Art. 1.

Natychmiast po dostarczeniu z drukarni dostatecznej ilości biletów Banku Polskiego, opiewających na złote, jako przyszłą jednostkę pieniężną polską, marki polskie i niemieckie, korony austriacko-węgierskie i ruble rosyjskie (carskie) mają być zamieniane w stosunku 40% ich nominalnej wartości na złote, natomiast równowartość 60% ma być wydana w 4% Rencie Polskiej. Posiadacz pierwszej pożyczki państwowej (asygnaty 1918 r.), nabytej przed dn. 1 lipca 1919 r., przy wymianie posiadanej jeszcze gotowizny, w rozmiarach, nie przewyższających sumy przedstawionych jednocześnie asygnat w takiej samej walucie, otrzyma w złotych 60% złożonej do wymiany sumy a 40% w 4% Rencie.

Art. 2.

Określenie maksymalnej sumy znaków pieniężnych, które będą wymieniane w całości, oraz oznaczenie kursów wymiennych, zarówno dla gotowizny, jak i dla zobowiązań, nastąpi drogą oddzielnej ustawy, która zostanie wydana przed rozpoczęciem wymiany. Ustalenie czasu i porządku, w jakim ma się odbywać wymiana, oraz prawo całkowitego lub częściowego wyłączenia z wymiany pieniędzy przywiezionych z zagranicy wbrew ustawie z dn. 11 marca 1919 r., pozostawia się Ministrowi Skarbu, który na mocy niniejszej Ustawy może aż do chwili zakończenia czynności wymiennych zawieszać działalność banków, domów bankowych, kantorów wymiany i giełd, a także wydawać rozporządzenia czasowe, dotyczące przyjmowania i zwrotu wkładów bankowych.

Art. 3.

Upoważnia się Ministra Skarbu do przygotowania świadectw 4% Renty Polskiej w wysokości potrzebnej do wymiany na podstawie niniejszej Ustawy, w odcinkach podług jego uznania, z kuponami półrocznymi, z których najbliższy ma być płatny 1 lipca 1920 r.

Art. 4.

Kupony od 4% Renty Polskiej, wydanej na podstawie niniejszej Ustawy, wolne będą od opodatkowania. Rencie Polskiej przyznane zostają wszelkie prawa papierów pupilarnych.

Art. 5.

Ustawa z dn. 26 marca 1919 r. (o stemplowaniu papierowych znaków pieniężnych) w przedmiocie

częściowej wymiany papierowych znaków pieniężnych na asygnaty pożyczki państwowej traci, równocześnie z uchwaleniem niniejszej Ustawy, moc obowiązującą, zaś w przedmiocie obowiązkowego stemplowania papierowych znaków obiegowych ulega zawieszaniu.

Art. 6.

Wykonanie niniejszej Ustawy poleca się Ministrowi Skarbu.

Art. 7.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Sprawozdawca, pos. Radziszewski, twierdzi, że różnica między projektem obecnego Ministra Skarbu a ustawą uchwaloną przez Sejm dnia 26 marca polega na tem, że w tamtej ustawie był przymus stemplowania różnych banknotów obiegających na ziemiach polskich, oraz przygus zamiany części tych banknotów na krótkoterminowe asygnaty skarbowe, przyczem ma być potrącony podatek. Natomiast projekt ułożony przez Ministra Skarbu z dnia 9-go kwietnia uchyla obowiązek stemplowania i przymus wymiany, a proponuje tylko, aby z chwila, gdy nowa waluta polska będzie w ręku banku polskiego, dać możliwość wymiany obcych walorów na nasze złote, przyczem 70% miało być zastrzeżone na 5% rentę, której pierwszy kupon byłby płatny 1 lipca 1920, reszta zaś wyplacona być miała w złotych wedle kursu, który ma ustalić oddzielna ustawa.

Posel mówi o zmianach, poczynionych w projekcie przez Komisję, uzasadnia nowe stanowisko, jakie Sejm ma w tej sprawie zająć. Stemplowanie, zdaniem Ministra, jest technicznie niewykonalne, a większość komisji przychyliła się do tego zdania, gdyż nie mamy jeszcze należycie funkcjonującego aparatu urzędniczego skarbowego, dalej prowadzimy obecnie wojnę i w razie oswożenia nowych obszarów, ci Polacy, którzyby zostali przyłączeni do Państwa Polskiego po terminie stemplowania, ponieśliby stratę. Dalej stemplowanie wywoła w naszym kraju orgę fałszerstwa, wreszcie wchodzi w rachubę okoliczność, że w drugiej połowie czerwca będziemy już mieli złote, które obecnie drukuje się w Paryżu i Londynie.

Komisja podzieliła stanowisko Ministra, aby nie wydawać asygnat, lecz rentę, ażeby nie narzucać skarbowi naszymu obowiązku wypłaty w krótkim terminie owych asygnat. Komisja obniżyła stopę procentową renty z 5 na 4%, aby wprowadzić pełną oszczędność dla skarbu. Oszczędność ta wyniesie, można przypuszczać, 30 do 40 milionów rocznie. Wprawdzie 4% renta zapewne będzie nisko notowana na giełdzie. Ale także wieczysta renta francuska 3% na giełdzie paryskiej ma kurs 65 na 100. Są jednak środki zaradcze na taki kurs niski, a mianowicie można upoważnić przysły Bank Polski, aby w pewnych określonych granicach brał w zastaw rentę po względnie wysokiej stopie, tak, że obywatele mniej zamożni nie będą zniewoleni do sprzedawania renty po kursie niższym. Aby kurs nie był zbyt niski, komisja proponuje, by kupon od renty był po wieczne czasy wolnym od wszelkiego podatku i żeby renta miała prawo tak zwanych papierów pupilarnych.

W tamtej ustawie była mowa o podatku, obecnie o nim nie ma mowy, skarb jednak straty nie ponosi, gdyż kupon pierwszy renty ma być wyplacony dopiero 1 lipca 1920, to znaczy, że przez cały rok skarb będzie miał do dyspozycji te fundusze bezprocentowe. Dochód z tego nawet przewyższy sumę, jaką skarb miałby z podatku.

Ustawa obecna bynajmniej nie przewiduje stosunku, w jakim mają być wymienione marki, ruble i korony na złote. W ostatnich dniach zwłaszcza posiadacze koron wyrażali w tej mierze obawy, oświadczając, że dokonać się ma jakoby zamach na nich. Sprawozdawca z naciskiem podkreśla, że niema mowy o takim zamachu, gdyż ustawa, która określi kurs wymienny, będzie dopiero przedłożona Sejmowi tuż przed rozpoczęciem wymiany, obecnie zaś chodzi o przygotowanie już z góry tej renty polskiej. Dalej w projekcie niema przymusu wymiany, będzie tylko termin, po którym nie będą już mogli posiadać obcych banknotów wymienić ich w skarbie na złote.

Projekt ma jeszcze tę stronę dodatnią, że przez oddanie pewnej ilości renty za gotówkę, chce przeciwdziałać t. zw. inflacji pieniędzy, t. j. zbyt wielkiej ilości gotówki na rynku. Ta zbytnia ilość pieniędzy jest jednym z czynników, wywołujących wygórowane ceny.

W komisji odbywały się jeszcze głosy, czy wy-

pada, ażeby Sejm zmieniał poprzednią swoją uchwałę. Otóż co do strony formalnej, właściwie nie znosi się poprzedniej uchwały, bo komisja proponuje nie uchylene, lecz zawieszenie stemplowania. O ile chodzi o rzecz samą, to przecież powaga Sejmu bardziej, niż od obstawiania przy jakiejś uchwałce, zależy od tego, aby uchwałać coś, co jest celowe, pożyteczne i wykonalne. Dlatego mówca gorąco zaleca przyjęcie przedłożonej ustawy.

Pos. Federowicz: Ustawa, którą dziś mamy uchwalić, ma pierwszorzędne znaczenie polityczne i ekonomiczne. Już kiedy p. English przedłożył wniosek w sprawie ostemplowania papierowych znaków obiegowych i gdy Sejm dnia 26 marca uchwalił odnośną ustawę, miałem wątpliwości, czy stemplowanie powinno być połączone z podwójnym przymusem — przymusem stemplowania pod groźbą kar i przymusem pożyczki. Należało pozostawić obywatelom swobodę działania. Nie leży w interesie skarbu państwa, aby nagromadzić wiele banknotów, znajdujących się w obiegu, a później przymusowo wymieniać na złote polskie. Był inny sposób załatwienia tej sprawy. Tego dowodzi przedłożona teraz ustawa. Błędem było w poprzedniej ustawie stemplowanie rubli, marek i koron. Marki i ruble są oparte na kredycie Rosji i Niemiec — te państwa w przyszłości podejmą wypłaty, bo nie przestaly istnieć. Tylko Austro-Węgrom wojna zadała cios śmiertelny, a adres dłużnika, który ma swoje zobowiązania spłacać, jest na razie przynajmniej niewiadomy. Należałoby więc zarządzić tylko ostemplowanie koron. Pan Minister Skarbu zaniechał równocześnie nietylko stemplowania marek i rubli, ale też koron i skutkiem tego sytuacja posiadaczy koron w znacznej mierze się pogorszyła. Przyczyną tego zaniechania miały być trudności techniczne. Podobno nie było farby, którąby za pomocą pieczętek metalowych miano ostemplować bilety obiegowe. Tymczasem chemik, p. Negrucz, wynalazł taką pieczętkę, która odbija w odpowiedniej farbie równocześnie w trzech kolorach 2 tysiące sztuk na godzinę. A więc nie wyczerpano wszystkich środków, ażeby zarejestrować korony. W ten sposób uniemożliwiono Państwu Polskiemu zabezpieczenie interesów milionów poddańców, posiadających korony. Odpowiedzialność za to spada na Pana Ministra. Straty poniesie niewątpliwie Państwo Polskie. Obywatele, posiadający korony, nie mogą być gorzej traktowani od obywateli niemieckiej Austrii, którym Ententa obiecała zrealizować korony w stosunku do parytetu przedwojennego na 70%. Państwo Polskie nie może traktować milionów swych obywateli, jako anektowanych. Jeżeli Państwo przy ustanowieniu relacji poniesie jakieś ofiary, to niepodobna tych ofiar zwałać na jedno pokolenie, ani też na połowę narodu. Pan Minister Skarbu na posiedzeniu komisji uznał tę samą myśl za słuszną. W Czechach po ostemplowaniu austriackiej korony, ta korona zyskała 67% wartości. Kto wie, czy wprowadzenie waluty własnej u nas nie jest przedwczesne. Rząd konsekwentnie dąży u nas do obniżenia wartości koron. Słowa Pana Ministra miały dla koron katastrofalne znaczenie. Korona obecnie wszędzie jest bojkotowana. Za węgiel musimy teraz płacić markami. Robotnicy w Zagłębiu i urzędnicy w Galicji chcą otrzymywać tylko marki. Mówca popiera wniosek posła Diamanda, postawiony w komisji, aby obecnie ustalono urzędowo relację marek w stosunku do koron, mianowicie 60 marek 100 koron.

Oczekujemy od p. Ministra przedłożenia wniosków, opartych na sprawiedliwości społecznej, ale bezwarunkowo nie opartych na kursach giełdowych. Co do projektu 4% renty polskiej, której posiadacze przy wymianie na złote mają otrzymać 60%, to, przyjmując za podstawę obliczenia również przedwojenną, t. j. 100 koron, 100 złotych, 100 marek — 120 złotych, będziemy zmuszeni dojść do ostateczności i zredukować wartość koron i marek do połowy równi przedwojennej, czyli za 100 koron — 50 złotych, za 100 marek — 60 złotych. Jeżeli z powyższych kwot potrącimy 60% na 4% pożyczkę w rente polskiej, to otrzymamy w gotówce za 100 koron — 20 złotych, a za 100 marek — 24 złote w gotówce, zaś 36 złotych w rente, czyli że razem z zamianą wszystkich monet, w Polsce obieg mających, i wydanej renty, wartość biletów obiegowych w Polsce zmniejszy się do 1/3, a nawet 1/4. Renta nowa, jak się należy spodziewać, dzisiaj osiągnie zaledwie kurs 60, albo 65 za 100 złotych polskich. Posiadacz każdej marki i korony otrzymałby więc przy zamianie renty na gotówkę za 100 koron — 20 złotych w gotówce i 18 złotych w rente, czyli 38 złotych za 100 koron, a za 100 mk. 24 złote w gotówce, 21 złotych i 60 groszy w rente; razem 45 złotych i 60 groszy za 100 marek; poniósłby zatem stratę w wysokości 60% w stosunku do wartości przedwojennej. Miejmy nadzieję, że państwo nie będzie zmuszo-

ne żądać od obywateli takich ofiar. Pan Minister Skarbu ma obowiązek ułatwienia obywatelom lombardowania renty. Słusznym jest żądanie sfer przemysłowych i rolniczych, żeby przy wymianie znaków obiegowych ograniczyć pożyczkę w rencie 4% do 40%, zaś przy wymianie 5% asygnat kasowych do 30%. Słyszałem, że p. Minister Skarbu gotów jest zmienić dzisiejszy projekt ustawy w ten sposób, żeby obecnie nie wyznaczać, jaki procent ma się wypłacać posiadaczom biletów bankowych, ani, jaki procent mają otrzymać przy zamianie na złote. Tylko, żeby ustawa, która będzie traktować o relacji, a która prawdopodobnie w końcu czerwca będzie omawiana, — to przewidywała. Jeżeli tak jest, to w takim razie stawianie wszelkich dalszych poprawek byłoby zbyt późne. Rozstrzygnięcie tych zawilich problemów powinna poprzedzić wyczerpująca dyskusja. Nie chodzi tu o interesy milionerów, ale o interesy chłopów, mieszczan, drobnych kapitalistów, wdów, sierot, drobnych wkładow w kasach oszczędności, w kasach Raffajesa nowskich, o interes handlu, przemysłu i rzemiosła. Jeden fałszywy krok może wywołać w takiej sprawie katastrofalne następstwa.

Pos. Weinzierer rozpoczyna również od wezwania do dokładnego omówienia całej ustawy przed jej uchwaleniem.

Przy końcu przemówienia swego mówca proponuje następujące poprawki do ustawy:

Art. 1 ma brzmienie: Po dostarczeniu z drukarni do statecznej ilości biletów Banku Polskiego, opiewających na złote, jako przysłą jednostkę pieniężną polską, marki polskie i niemieckie, korony austriacko-węgierskie i ruble rosyjskie (carskie), mają być zamieniane na złote. Art. 2. Oznaczenie kursów wymiennych, zarówno dla gotowizny, jak i dla zobowiązań, nastąpi drogą oddzielnej ustawy, która zostanie przez Sejm wydana przed rozpoczęciem wymiany. Art. 3. Termin wymiany przez Kasy zwiatowe po kursie, przez Sejm ustanowionym, ustanawia się dwumiesięczny, po którym to terminie kasy państwowe żadnych innych walut, oprócz złotych polskich, przyjmować nie będą. Od pierwszego dnia wymiany, wszelkie zapłaty muszą być na życzenie płatcy tego przyjmowane w złotych. Art. 4. W miesiąc po rozpoczęciu przez kasy państwowe wymiany, wszelkie zapłaty, czy to za robociznę, czy za towary, mogą w obrębie Państwa Polskiego być regulowane wyłącznie za pomocą złotych. Żądanie zapłaty w jakiegokolwiek innej walucie będzie karane karą pieniężną w wysokości 10-krotnej należności lub odpowiednim aresztem. Od tego terminu nie wolno również dawać wewnątrz Państwa żadnych zobowiązań w innej walucie. Zobowiązania wcześniejsze mogą być płatne i żądane tylko w złotych, odpowiednio do ustanowionego kursu. Banki, Domy Bankowe i kantory wymiany mogą dokonywać transakcji walutowych odpowiednio do kursów giełdowych, zarówno podczas wymiany walut przez Państwo, jak i później. Art. 3 i 4 wykreślić.

Wreszcie mówca projektuje następującą rezolucję: Sejm wzywa Rząd do natychmiastowego poczynienia przygotowań do wprowadzenia w jaknajkrótszym czasie w życie podatków: majątkowego, spadkowego, dochodowego, od darowizn i przyrostu majątkowego.

Pos. Diamand wywodzi, że obydwa przedłożenia rządowe w sprawie stemplowania banknotów daly sposobność do wykazania nieporadności obu kierowników Ministerstwa Skarbu. Isiota drugiego przedłożenia polega na tem, że neguje pierwsze przedłożenie. Równie smutno wyglądają inne działy Ministerstwa Skarbu. Budżetu do dziś niema. W dalszym ciągu mówca omawia szczegółowo sprawę, poczem, po dłuższej mowie, stawia następujące wnioski:

Sejm wzywa Rząd, by przystąpił natychmiast do wykonania ustawy o stemplowaniu not.

Sejm uznaje stemplowane noty koronowe za marki polskie, a to w stosunku takim, że jedna korona ma się równać 80 fenigom.

W końcu mówca stawia rezolucję, którą uważa za potrzebną, jako wyraz opinii Sejmu.

Sejm wyraża ubolewanie Ministrowi Skarbu z powodu, że przez samowolne niewykonanie ustawy o stemplowaniu not, naraził gospodarstwo społeczne i skarb Państwa na nieobliczalne szkody.

Pos. Głabiński oświadcza, że musimy dążyć także do zjednoczenia Polski pod względem gospodarczym i ponosić w tym celu pewne ofiary. Odziedziczyliśmy tu trzy różne waluty i stąd pochodzą trudności. Mówca bierze w obronę komisję i Sejm przed zarzutem, jakoby poprzednia uchwała była błędem, była lekkomyślnie powzięta. Gdyby owa ustawa mogła być rychło wykonana, byłaby dala dobrego wyniku. Ustawa miała być w przeciągu kilku tygodni wykonana.

Posel popiera swoje argumenty szeregim przykładów i stwierdza, że, jeżeli wszystkie stronnictwa odpowiednim zachowaniem się doprowadzą w kraju do większej konsolidacji, to także stosunki monetarne się poprawią.

Następnie przemawiał pos. Maślanka.

Dyskusję zamknięto, poczem zabrał jeszcze głos sprawozdawca, pos. Radziszewski.

Minister Skarbu, Karpiński: Najzupełniej zgadzam się z wnioskiem wprowadzenia progresywności, ale widzę tu pewne trudności, zwłaszcza z gotówką banków, i narazie nie mógłbym odpowiedzieć, w jaki sposób mogą być usunięte.

Sprawa ta jednak może być rozstrzygnięta w następnej ustawie. Jednakże byłbym przeciwnym wykreśleniu całego ostatniego ustępu, zaczynającego się od wyrazu posiadacz i t. d., ponieważ ustęp ten wstawiony jest w tym celu, aby zachęcić ludzi do nabywania asygnat. Dlatego byłoby to pożądaną, ażeby go pozostawić, ze zmianą tylko ostatnich wyrazów, a mianowicie: zamiast słów „otrzyma w złotych 60% złożonej do wymiany sumy a 40% w 4% Rencie” napisać: otrzyma w złotych więcej, niż ten, kto przedstawi pieniądze do wymiany bez asygnat.

Pos. **Diamand** zabrał głos dla sprostowania faktycznego i polemizował z niektórymi wywodami posłów Głabińskiego i Maślanki.

Po krótkim wyjaśnieniu pos. **Weinziehera**, przytoczono do głosowania.

Izba uchwaliła art. 1-szy, według propozycji sprawozdawcy i Ministra.

Poprawkę pos. **Weinziehera** odrzucono.

Izba przyjęła art. 2-gi w brzmieniu komisji. Inne artykuły przyjęto również w brzmieniu komisji.

Potem przyjęto całą ustawę i w trzecim czytaniu.

Prócz tego uchwaliła Izba rezolucję pos. **Weinziehera**, a odrzuciła pierwszą rezolucję pos. **Diamanda**; co do drugiej on sam zauważył, że głosowanie nad nią jest już niepotrzebne, skoro Izba nie oświadczyła się zatem, żeby stemplować banknoty.

Następnie (o godz. 4 min. 5) odroczył Marszałek posiedzenie do godz. 5-tej pp.

(Dokończenie nastąpi).

Brzmienie traktatu pokojowego z Niemcami.

Odstąpienie kopalń.

Odstąpienie własności kopalń obejmuje wszystkie pokłady węgla i wszystkie urządzenia tak na powierzchni ziemi, jak i pod ziemią, a mianowicie: centrale elektryczne, składy, mieszkania dla urzędników i robotników i t. d., jednym słowem wszystko, co stanowi własność właścicieli lub eksploatujących kopalnie. Francja ma prawo przeprowadzać uznane przez siebie za konieczne zarządzenia co do szpitali, szkół i językiem wykładowym francuskim dla personelu, zajętego w kopalniach, i rodzin urzędników i robotników.

CZĘŚĆ IV.

Prawa i interesy niemieckie poza granicami Niemiec.

Poza swoimi granicami w Europie Niemcy zrzekają się wszystkich praw, dotyczących wszystkich do nich należących obszarów, jakoteż wszystkich praw, które mogły im przysługiwać w przeszłości. Niemcy zobowiązują się uznać na życzenie głównych mocarstw sojusznicznych i sprzymierzonych, jakoteż innych państw wojujących, podpisanych na niniejszym traktacie, zarządzenia, które zostały lub zostaną powzięte celem uregulowania następstw niniejszego postanowienia. Przede wszystkim Niemcy oświadczają, że zgadzają się na następujące postanowienia:

Oddział I.

Kolonje niemieckie.

Niemcy zrzekają się na rzecz głównych mocarstw wszystkich swoich praw i tytułów do swoich posiadłości zamorskich. Wszystkie prawa do ruchomości i nieruchomości, należących w tych obszarach do cesarstwa niemieckiego lub jednego z państw niemieckich, przejdą na rządy, wykonujące zwierzchnictwo nad temi obszarami. Ten ostatni rząd powożenie takie zarządzenia, które uzna za konieczne dla odesłania do ojczyzny podanych niemieckich, dla zezwolenia obywatelom niemieckim, pochodzącym z Europy, na przebywanie w kolonjach, uprawianie handlu i t. d. Postanowienia 10 rozdziału (stosunki handlowe) niniejszego traktatu będą miały zastosowanie do tych obszarów. Postanowienia rozdziału 9-ego (klausule finansowe) będą miały zastosowanie do umów, zawartych z poddanyymi niemieckimi odnośnie do wykonywania i eksploatacji robót publicznych. Niemcy zobowiązują się stosownie do wysokości podanej przez rząd francuski a zatwierdzonej przez stałą komisję dla spraw odszkodowania, dać odszkodowanie za straty, poniesione przez obywateli francuskich w kolonii Kamerun w strefie nadgranicznej skutkiem zarządzeń cywilnych i wojskowych władz niemieckich i wskutek postępowania cywilnej ludności niemieckiej, w okresie od 1 stycznia 1900 do 1 sierpnia 1914. Niemcy zrzekają się wszystkich praw, wynikających z umów, zawartych z Francją 4 listopada 1911 i 28 listopada 1912. Zobowiązują się uznać postanowienia traktatów, zawartych lub mających się zawrzeć przez państwa sojuszniczne lub sprzymierzone, lub niektóre z nich ze wszystkimi innymi państwami w sprawie handlu bronią i spirytualjami, jakoteż innymi przedmiotami, których dotyczy generalne akty berliński i brukselski, oraz uzupełniające umowy. Ludność tubylcza, zamieszkująca dawne posiadłości niemieckie zamorskie, będzie miała prawo do korzystania z opieki dyplomatycznej tego rządu, który będzie wykonywał władzę zwierzchnią na tych obszarach.

Oddział II.

Postanowienia specjalne, odnoszące się do Chin.

Niemcy zrzekają się na rzecz Chin wszystkich przywilejów i korzyści, wynikających z protokołu pekińskiego z dnia 7 września 1901 roku, jakoteż zrzekają się wszelkich roszczeń do odszkodowania, wynikających z protokołu wymienionego z dnia 14 marca 1917. Należą

tu: 1) umowa z dnia 29 sierpnia 1912 w sprawie nowych chińskich taryf cłowych; 2) umowy z 27 września 1905 i z 4 kwietnia 1912 (Whangpor). Chiny jednakże nie są obowiązane przyznawać Niemcom korzyści, umówionych w tych traktatach a anulowanych po zerwaniu stosunków dyplomatycznych. Niemcy odstępują Chinom wszystkie statki, budowle, urządzenia, broń, amunicję i wszelką inną własność rządu, znajdującą się na obszarach tworzących przedmiot t. zw. koncesji niemieckich w Chinach. Wyjątek stanowią rezydencje i biura dyplomatyczne i konsularne. Niemcy zwrócą Chinom przyrządy astronomiczne, zabrane w latach 1900 i 1901. Niemcy zgadzają się na zniesienie umów, dotyczących Han-Ku i Tien-Tsin. Chiny oświadczają zamiar otwarcia tych obszarów dla użytku osadnictwa międzynarodowego i handlu. Niemcy zrzekają się wszelkich roszczeń z powodu inetrnowania i odsyłania do ojczyzny obywateli niemieckich w Chinach, konfiskaty okrętów i rozporządzania własnością lub uprawnieniami (droits) niemieckimi w Chinach w czasie od 14 sierpnia 1917. Zrzekają się dóbr, należących do państwa niemieckiego, a znajdujących się w obszarze Shameen (Kanton), należącym do Anglii, oraz własności szkoły niemieckiej, znajdującej się w posiadłości francuskiej w Shanghai.

Oddział III.

Postanowienia specjalne co do Siamu.

Niemcy uznają za upadłe od 22 lipca 1917 wszystkie traktaty i umowy, zawarte przez siebie ze Siamem. Wszystkie dobra i posiadłości Rzeszy niemieckiej lub państw niemieckich w Siamie przechodzą w całej pełni na własność rządu siamskiego bez odszkodowania. Dobra, posiadłości i uprawnienia prywatne obywateli niemieckich w Siamie mają być zlikwidowane stosownie do postanowień ogólnych klauzul gospodarczych. Niemcy zrzekają się wszystkich roszczeń tak własnych, jak i swoich obywateli wobec rządu siamskiego z powodu zajęcia okrętów, likwidacji dóbr lub internowania poddanych niemieckich. Prawa stron zainteresowanych w tych likwidacjach są uregulowane przez klauzule ekonomiczne (część 10) niniejszego traktatu.

Oddział IV.

Postanowienia co do Liberji.

Niemcy zrzekają się wszystkich praw i przywilejów, wynikających z umów z r. 1911 i 1912, dotyczących Liberji, a przede wszystkim praw mianowania tam likwidatora niemieckiego i uważają za upadłe wszystkie swoje traktaty i umowy z Liberją. Dobra, uprawnienia i interesy niemieckie w Liberji mają być traktowane według klauzul ekonomicznych (część 10) niniejszego traktatu.

Oddział V.

Postanowienia specjalne co do Maroka.

1) Niemcy zrzekają się wszystkich praw, tytułów i przywilejów, wynikających na ich korzyść z aktu, zawartego w Algejras 7 kwietnia 1906, z umów francusko-niemieckich z 9 lutego 1909 i 4 listopada 1911. Wszystkie traktaty i umowy, zawarte przez Niemcy z rządem szeryfa, uważa się za nieistniejące od 4 sierpnia 1914. W żadnym razie Niemcy nie mogą powoływać się na te akty i zobowiązują się nie mieszać się w żaden sposób w rokowania, które mogą nastąpić pomiędzy Francją a innymi państwami w sprawie Maroka.

2) Niemcy oświadczają, że przyjmują wszystkie następstwa uznanego przez siebie protektoratu francuskiego nad Marokiem i zrzekają się postanowień umów kapitulacyjnych. Zrzeczenie się to datuje się od 3 sierpnia 1914.

3) Rząd szeryfa będzie miał zupełną swobodę działania przy regulowaniu zasady i warunków osiedlenia się poddanych niemieckich w Maroku.

4) Wszystkie prawa rządu niemieckiego do ruchomości i nieruchomości w państwie szeryfa przechodzą w

zupełności na własność tego rządu bez odszkodowania. Wszystkie uprawnienia obywateli niemieckich będą sprzedane drogą licytacji publicznej; cena kupna zostanie przekazana rządowi szeryfa i będzie policzona na poczet sum, które Niemcy mają zapłacić jako odszkodowanie wojenne. Niemcy mają zaspokoić pretensje właścicieli niemieckich w Maroku. Prawa górnicze, przyznane obywatelom niemieckim przez trybunał rozjemczy, ustanowiony w myśl regulaminu górniczego marokańskiego, będą oszacowane przez sąd rozjemczy, poczem podziela los innych dóbr niemieckich w Maroku.

5) Rząd niemiecki zabezpieczy przeniesienie akcji, przedstawiających udział Niemiec w kapitale banku państwowego Maroka, na osoby przez rząd francuski wyznaczone. Wartość tych akcji Niemcy wypłacą uprawnionym osobom; sumy te będą policzone na poczet odszkodowania wojennego, które ma zapłacić państwo niemieckie.

6) Towary marokańskie przywożone do Niemiec mają mieć te same ulgi, co towary francuskie.

Oddział VI.

Postanowienia specjalne co do Egiptu.

1) Niemcy uznają protektorat angielski, ogłoszony 18 grudnia 1914, i zrzekają się postanowień układu kapitulacyjnego, poczynwszy od 4 sierpnia 1914.

2) Poczynwszy od sierpnia 1914, znosi się wszystkie traktaty i umowy, zawarte pomiędzy Niemcami a Egiptem.

3) Tymczasowo sądownictwo co do obywateli niemieckich i ich własności będą wykonywać angielskie sądy konsularne.

4) Rządowi angielsko-egipskiemu przysługuje prawo swobodnego decydowania o stosunkach prawnych obywateli niemieckich w Egipcie.

5) Niemcy zgadzają się na zniesienie, względnie zmianie dekretu z 28 listopada 1904 (komisja długu publicznego egipskiego).

6) Niemcy zgadzają się na przelanie na rząd angielski uprawnień, przysługujących sultanowi na mocy konwencji konstancyńskich z dnia 29 października 1888 (wolna żegluga na kanale Sueskim).

7) Postanowienia co do uprawnień państwa niemieckiego i obywateli w Egipcie są analogiczne z postanowieniami, dotyczącymi tej kwestji w Maroku.

8) Towary anglo-egipskie będzie można sprowadzać do Niemiec na tych samych warunkach, co towary angielskie.

Kronika polityczno-społeczna.

Z Rady Miejskiej. Wczorajsze posiedzenie Rady Miejskiej odbyło się pod przewodnictwem wiceprezesa Artura Sliwińskiego.

Obrazy rozpoczęło od wniosku nagłego w sprawie opalowej. Podczas dyskusji wyświetlono, że całkowita odpowiedzialność za brak i nieregularną dostawę węgla spada wyłącznie na Ministerstwo Komunikacji, ponieważ miasto jest zupełnie bezsilne, jako uzależnione od zarządzeń dyrekcji kolejowych.

Radny Kobylecki, przewodniczący komisji opalowej, zaproponował wybrać komisję, która opracowała specjalny memoriał w sprawie opalowej i złożyła go na ręce posłów sejmowych z Warszawy.

Rada przyjęła ten wniosek, uchwalwszy powołać komisję z 7 radnych i przekazać jej wszystkie zgłoszone wnioski. Z kolei przewodniczący poddał pod obrady wniosek nagły r. Łątkiewicza, co do podniesienia normy i wartości odżywcy chleba kartkowego. Wniosek podpisał kilku radnych.

W odpowiedzi na ich uwagi radny Hirszel zaznaczył, że magistrat dba o to, by normę chleba i jakości podnieść, niestety, nie jest to tylko w jego mocy. Miasto otrzymuje od rządu nie ziarno, lecz już wymieloną mąkę, bardzo niejednakowej wartości. Co do wypieku, to mowa uważa, że nie jest to winą właścicieli, piekarzy lecz czeladzi piekarskich, którzy zły chleb wypiekają.

Dyskusja w tej sprawie w wniosek przewodniczącego zostaje przerwana. Rada uchwaliła wszystkie zgłoszone wnioski w powyższej sprawie przekazać komisji apropracyjnej. Wybory na trzeciego wiceprezydenta miasta dały rezultat następujący: głosów złożono 86, z których r. Artur Sliwiński otrzymał głosów 46 i r. Tor. głosów 36. Wobec tego trzecim wiceprezydentem m. Warszawy został dotychczasowy wiceprezes Rady, Artur Sliwiński.

TELEGRAMY.

Komunikat sztabu generalnego.

Warszawa, 9 maja. (PAT.) — Front galicyjski: Rozpoczęta wczoraj przez ukraińców akcja bojowa trwa. Na południo-zachód od Medyki wojsko nasze, przedziwisy akcję nieprzyjacielską, mającą na celu przerwanie toru kolejowego między Medyką a Sądową Wisznją, po całodzienniej ciężkiej walce zajęło Balice i Nowosiółki. Nieprzyjaciel poniósł nadzwyczaj ciężkie straty w za-

w Krehowie, Fujnie i na Kamiennej Górze, na odcinku Żółkwi odparto.

Front wołyński: Pod Belzem i Dolhobyczem uparte walki trwają dalej.

Front litewsko-białoruski: Na północo-zachód od Wilna bolszewicy zaatakowali większymi siłami Podbrodzie. Atak odparto z ciężkimi stratami dla nieprzyjaciela. Patrole nasze dotarły do Bolnik, na północ od Szyrwint. Na wschód od Wilna zajęliśmy Soly. Na odcinku Lidy-Baranowicz utarczki patroli wywiadowych.

W z. szefa sztabu generalnego:
Hallera, pułkownik.

Komunikat poznański.

Poznań, 9-go maja. Front północny: Na pozycje nasze pod Tupadłami, Tarkowem, Dąbrówką i Ofelją ogień artylerji niemieckiej oraz miotaczy min. Nocą ożywiona strzelanina do naszych posterunków na odcinku kujawskim. Pod Jerzewem odparto patrol niemiecki. Na innych odcinkach spokój. Wczoraj w południe krążyły nad Inowrocławiem dwa samoloty niemieckie.

Front zachodni: Pod Zatumem i Kąkolewem odparto patrole niemieckie. Pozatem zwykły ogień kabinowy.

Front południowy: Słaba działalność patroli nieprzyjacielskich na odcinku rawickim i ostrowskim. Na reszcie frontu spokój.

Wroczyński, pułk. szef sztabu.

Likwidacja ameryk. Czerwonego Krzyża.

Paryż, 6 maja. (PAT). (Radjotelegram st. warsz.). — Z Waszyngtonu donoszą: Czerwony Krzyż amerykański przeprowadza likwidację swojej działalności we Francji; data odjazdu funkcjonariuszów amerykańskich nie jest jeszcze ustalona. Wartość urządzonych we Francji składów z dniem zawarcia rozejmu oceniano na 25.000.000 dolarów. Ogromne zapasy ubrań i środków żywności odstąpiono międzysojuszniczej komisji Hoovera na rzecz akcji ratunkowej. Znaczną ilość tych zapasów przewieziono już do Polski i do Grecji.

REPERTUAR TEATRÓW WARSZAWSKICH.

Teatr Wielki. Dziś „Otello”, jutro „Verbum nobile” i balet.
Teatr Polski. Dziś „Pani chorążyna”, jutro „Szczęście Frania”.
Teatr Rozmaitości. Dziś „Taniec przed zwierciadłem”, jutro „Królewski jedynak”.

**RADA ZARZĄDZAJĄCA
Warszawskiego Towarzystwa Ubezpieczeń**

T-wa Akc.

na zasadzie § 26 Statutu Towarzystwa zaprasza Pp. Akcjonariuszów Towarzystwa na 48-me Zwyczajne Zgromadzenie Walne, odbyć się mające w sobotę dnia 31 maja r. b. o godz. 2-jej po poł. w sali sesyjnej Rady Zarządzającej w Warszawie, w domu własnym Towarzystwa przy ul. Jasnej Nr. 4

Pod rozpoznaniem i uchwałę Zgromadzenia poddane będą sprawy następujące:

1. Sprawozdanie i bilans Towarzystwa za rok 1918 wraz z protokołem Komisji Rewizyjnej.
2. Podział zysku z r. 1918.
3. Zatwierdzenie budżetu na 1919 r.
4. Zatwierdzenie warunków ubezpieczeń od kradzieży z włamaniem.
5. Ustalenie terminu wprowadzenia w życie nowego Statutu Towarzystwa.
6. Ustalenie terminów rozpoczęcia działalności w poszczególnych nowych gałęziach ubezpieczeń.
7. Ustalenie liczby członków Rady Zarządzającej i porządku ich wychożenia.
8. Określenie wynagrodzenia członków Rady Zarządzającej i Komisji Rewizyjnej.
9. Wybory do Rady Zarządzającej i do Komisji Rewizyjnej.

Drukowane egzemplarze sprawozdania i bilansu wydawane będą w sekretarjacie Rady Zarządzającej od dnia 17 b. m.; poczynając od tegoż terminu będą dostępne dla Pp. Akcjonariuszów księgi i dokumenty, a to w myśl § 39 Statutu.

W razie niedojścia do skutku Zgromadzenia w powyższym pierwszym terminie, ustala się niniejszem ponowny drugi termin na dzień 21 czerwca r. b. o godz. 2-jej po południu w tym samym porządku dziennym.

Zebrań w drugim terminie będzie przewodniczącym bez względu na liczbę akcji, reprezentowanych przez obecnych akcjonariuszów.

Powtórnych obwieszczeń o drugim terminie nie będzie.

Warszawa, dnia 7 maja, 1919 r. 1723

Zagubione paszporty:

- Zofji Szymczak, Okopowa 44. (1533)
- Szajdana Hirszfelc, Marszałkowska 60. (1536)
- Mordki-Josefa Hallera, Dzika 36. (1537)
- Ell Lipszyc, Miła 3. (1538)
- Moszka Dawida Goldsteina, Górczewska 57. (1569)
- Marijana Kubczyka, Grzybowska 8. (1539)
- Heleny Wichowskiej, Nowy Świat 62. (1540)
- Jana Nomieta, Brzozowa 33. (1451)

- Josefa Lajby Cemach, Nowolipie 51. (1542)
- Bernarda Nowogrodzkiego, Sienna 45. (1543)
- Abrama Zylbermana, Dzielnia 38. (1544)
- Abrama Bronszteina, Dzika 13. (1545)
- Andrzeja Jackowicza, Bródnowska 6. (1546)
- Franciszki Kleszczy, Pelcowizna. (1547)
- Herszka Zilberberga, Pańska 15. (1549)
- Chila Winogóra, Pawia 71. (1551)
- Palucha Tanchema, Marjačka 4. (1552)
- Teodora Rentza, Złota 27. (1553)
- Grosfelda Chila, Świecka 11. (1554)
- Brajterman Rywki, Stawki 6. (1555)
- Szyncer Ruchli, Plac Parysowski 17. (1556)
- Aleksandry Kowalskiej, Złota 48. (1557)
- Dawida Zabranieckiego, Nowowiniarska 12. (1558)
- Wyrzykowskiej Marjanny, Sejmowa 37 m. 5. (1559)
- Teofili Manuntowicz, Jagiellońska 14. (1561)
- Koltun Pesy, Gesia 3. (1562)
- Cecylii Temperdyner, Kupiecka 16. (1563)
- Stefanji Foltynskiej, Freta 27. (1564)
- Eljasberga Aleksandra, Widok 19. (1565)
- Alpert Szejndli, Nowolipie 14. (1566)
- Jankla Gotfryda, Joselewicza 2, Ciechanów. (1567)
- Jana Bereda, Stare Miasto 4/6. (1570)
- Antoniego Tucholskiego, Danielewiczowska 10. (1573)
- Eugenji Dłużniewskiej, Nowowiejska 9 m. 31. (1575)
- Kerner Eljasza, Bonifraterska 17. (1576)
- Weinberga Noecha, Dzielnia 8 m. 9. (1577)
- Jakóba Zaremby, Grzybowska 22 m. 3. (1578)
- Ogrzebacz Anny, Stolarska 6. (1579)
- Abusia Hutmachera, Dzika 34. (1580)
- Eisenmessa Szymona, Ogrodowa 4. (1581)
- Karaszewskiego Marjana, Marjensztadt 25 m. 34. (1582)

- Smoleńskiego Jakóba, Hoża 34 m. 5. (1583)
- Heleny Zdrojewskiej, Złota 49. (1584)
- Handke Jadwigi, Wielka 8 m. 17. (1587)
- Złoty Leneman, Nalewki 15. (1588)
- Leona Berlina, Królewska 23. (1589)
- Cyrla Lewinowej, Leszno 67 m. 45. (1590)
- Rozalji Lewinówny, Pawia 38 m. 5. (1591)
- Jana Kotońskiego, Młynarska 10. (1592)
- Fiszelsohna Wówka, Łomżyńska 20. (1604)
- Rasnera Dawida, Nalewki 27. (1605)
- Hercy Lusera, Pawia 9 m. 6. (1606)
- Frydmana Altera, Grochowska 29. (1607)
- Prażmowskiej Felicji, Nowowiejska 24, m. 10. (1608)
- Goldy Metlery, Pawia 3. (1609)
- Dwiter Broni, Nowolipie 9. (1610)
- Kożucha Dyszka, Brzeska 15/17. (1611)
- Rybojata Izraela, Pawia 48. (1610)
- Dawida Seroka, Powązkowska 22/24. (1611)
- Finkielberga Arona Moszka, Łochowska 38. (1612)
- Kromarskiego Lejzora, Łochowska 38. (1613)
- Jakóba Rosenberga, Nalewki 32. (1614)
- Sylka Bogina, Dzielnia 23. (1615)
- Judy Lejba Bogina, Dzielnia 23. (1617)
- Pesacha Ostrołęki, Nalewki 15. (1618)
- Tyki Rykli, Dzika 29, m. 28. (1619)
- Jana Juńskiego, Brzeska 13. (1620)
- Gołłba Chawy Sury, Smocza 42. (1621)
- Kranza Dawida, Miła 34, m. 17. (1622)
- Jura Józefa, Wspólna 66.. (1623)
- Apolonji i Julji Zajczkowskich, Okopowa 53. (1624)
- Jana Maliszewskiego, Białostocka 53. (1625)
- Korongolda Szylji, Smocza 27. (1625)
- Buczyńskiej Heleny, Chłodna 19. (1627)
- Pragera Laji Macłi, Nowolipki 16. (1628)
- Gerszona Menichla Staszewskiego, Nowokarmelicka 1 a. (1629)

- Jamermanowej Rykli, Gesia 27. (1631)
- Czyżewskiej Franciszki, Foksal 17. (1632)
- Mordki Kamienia, Krochmalna 10. (1633)
- Chaima Kozaka, Krochmalna 10. (1634)
- Pokarm Pesy, Krochmalna 6. (1635)
- Dawida Perela, w Strzykowie. (1636)
- Hila Szlama Niedźwieckiego, Nowolipie 30. (1637)
- Józefa Wolfarda, Litewska 5. (1638)
- Szajdla Szwarca, Wołyńska 17. (1639)
- Józefa Popielickiego, Marszałkowska 53 a. (1640)
- Wiecznika Kiwy, Bugaj 13. (1641)
- Malesa Feliksa, Pomiatowskiego 20. (1642)
- Talarowej Heleny, Tarchomińska 13. (1643)
- Rosenbauma Pinkusa, Nalewki 34. (1644)
- Icka Wańki, Dzika 38. (1646)
- Jakóba Arja Kucyka, Kupiecka 4. (1647)
- Czarnego Menachema Szlama, Kupiecka 4. (1648)
- Abrama Hersza Wileńskiego, Bonifraterska 7. (1649)
- Cyzamarjama Minnetentaga, Nizka 12. (1650)
- Bronisława Jezierskiego, Grzybowska 48a. (1651)
- Zajdela Chaima, Solec 77. (1652)
- Dawida Barbaucha, Karmelicka 12. (1653)
- Kożarza Arona, Praga, Targowa 15. (1654)
- Apelbauma Pejsacha, Krochmalna 8 m. 37. (1655)
- Gusznitza Urke, Gesia 51. (1658)
- Wadzińskiego Władysława, Otwock ul. Chłopska. (1659)
- Zysmana Gurfenkiela, Chłodna 38 m. 23. (1660)
- Trymety Chenczyńskiej, Nowolipie 14 m. 11. (1661)
- Chaima Perenszteina, Krochmalna 31 m. 50. (1662)
- Kolby Fajgi Idesowej, Franciszkańska 21. (1663)
- Jeliny Dwójry, Leszno 48. (1664)
- Ibera Chaima Lajba, Górczewska 38. (1665)
- Biernacka Jana, Nowo - Dzika 8. (1667)
- Winberga Arona, Nowo Czysta 4. (1668)
- Cześnińskiego Abrama, Szmula, Nowo Czysta 4. (1669)
- Danielaka Józefa, Pawia 62, m. 61. (1670)
- Blejbergowej Sury Fejgi, (1671)
- Blejbergowej Ruchli Laji. (1672)
- Moszka Grodzickiego, Praga — Radzyńska 63. (1673)
- Faryńskiego Franciszka, Praga — Białostocka 53. (1675)
- Ładowskiego Urysza, Rynekowa 7. (1676)
- Malinowskiej Antoniny, Boduena 6. (1677)
- Rubina Złotkina, Sienna 61. (1678)
- Michała Benckiego, Nalewki 31. (1679)

- Szymborowej Wiktorji, Sielce, Niecała 18. (1680)
- Henryki Dobrzańskiej, Sienna 90 m. 27. (1682)
- Glasmana Szaji, Krochmalna 81. (1683)
- Alojzego Czekańskiego, Sliśka 56. (1684)
- Emilji Kosińskiej, Sliśka 56. (1685)
- Zylbersztejna Hirsza, Nalewki 37. (1686)
- Krongoldowej Ewy, Nowolipie 13. (1688)
- Bereźnickiego Mordki, Muranowska 25/27 m. 16. (1690)
- Korczykowskiego Stanisława, Mazowiecka 10 m. 2. (1691)
- Krongoldy Salomeji, Nowolipie 13. (1689)
- Taumana Mojsieja, Żelazna. (1592)
- Szużeka Motela, Sierakowska 5. (1694)
- Lewiniakowej Ewy, Al. Jerozolimskie 37. m. 17. (1696)
- Rotsztejna Szymona, Miła 13. (1697)
- Chaima Goldstejna, Łomżyńska 20. (1698)
- Zgubiono paszport na imię Jakóba Berlina, wydany w Brześciu Litewskim z Nr. 61. — Nowowiejska 20. (1699)
- Szłama Chila Dynlachta, Dzika 22. (1700)
- Sima Władysława, Karmelicka 11 m. 13. (1701)
- Szejmana Moszka Hersza, Łochowska 70. (1702)
- Katarzyny Włochowej, Nowogrodzka 29. (1703)
- Olszewskiej Eleonory, Piwna 35 m. 20. (1704)
- Kruszewskiego Karola, Brukowa 29. (1705)
- Gruszkowej Sury Goldy, Pelcowizna. (1706)
- Drozdowskiego Kazimierza, Radzyńska 72. (1707)
- Czapczaka Tomasza, Radzyńska 5. (1708)
- Czapczakowej Stefanji, Radzyńska 5. (1709)
- Galanda Binema, Żelazna 45. (1710)
- Różewogokwiata Mordki Mendla, Pawia 20. (1711)
- Danzigera Szamy, Sto Jerska 16. (1714)
- Koziola Aleksandra, Marjensztadt 2/4. (1715)
- Zgubiono paszport na imię Stanisława Prażycha, Krzywekoło 4. (1716)
- Wiewprowej Konstancji, Targówek, Julianówka 14 m. 16. (1717)
- Pichalskiego Antoniego, Dzielnia 67. (1718)
- Zylbersztejna Benjamina, Brukowa 31. (1719)

Skradziono dowód osobisty na imię Kazimierza Macielowicza, Kruca 22, m. 26. 1645

25 Kwietnia w pociągu pomiędzy stacjami Dęblinem a Radomiem skradziono Adamowi Kołakowskiemu z Częstochowy portfel, w którym prócz pieniędzy znajdowały się następujące dokumenty:

- 1) Karta na broń myśliwską Nr. 174445;
- 2) Karta myśliwska na rok 1919;
- 3) 2 paszporty niemieckie na imię Adama Kołakowskiego i Heleny Kołakowskiej, urodzonej Borowskiej.

Ostrzega się przed użyciem powyższych dokumentów jako nieważnych. 1585

Zgubiono lub skradziono paszport rosyjski, wydany przez gm. Rybitwy, gub. Lubelskiej, pow. Puławskiego, na imię Heleny Sadkowskiej. 1698

Zgubiono paszport Michała Kołodziejskiego, kwit na 1100 marek na imię Józefa Ługowskiego, świadectwo na dystrybucję, Bracka Nr. 17. (1535)

Skradziono 3/8 Loterji Inwalidów Wojennych Nr. 19969A/ae i 3/8 Nr. 19970A/ae 5-jej kl. i paszport na imię Postolskiego Dawida, Tłuszcz. (1550)

Zgubiono paszport i świadectwo zwolnienia od wojska Gecela Rosengarda, Nowokarmelicka 1. (1571)

Zgubiono kartę legitymacyjną na imię Jana Gieraka, Grójceka 49 1570

Zgubiono książkę Kasy Oszczędności Banku Rosyjskiego na imię Władysława Cieślaka i dwa paszporty na imię Władysława i Anny Cieślaków, Marszałkowska 14 m. 24. (1695)

Zgubiono dowód tymczasowy, wydany przez Magistrat m. Radom, dnia 25/IV 1919 r. za Nr. 1550, na imię Benika Moszka Szejnberga. (1687)

Zaginęła książka wkładowa, wydana przez Kal. Tow. Poż. Oszczędnościowe, na imię Józefy Tomczak, za Nr. 6634. (1681)

Zgubiono dowód osobisty i przepustkę na imię Józefa Bujko. Proszę zwrócić Al. Jerozolimka 41, Jaddodajnia. (1674)

Skradziono portfel dnia 8-go maja w tramwaju z pieniędzmi, dowodami i paszportem, Stanisława Popielczyka, Złota 7 m. 9. (1693)

Loth Antoni prosi o podanie wiadomości na Pragę ul. Objazdowa 1, o żonie swej Gonsiak Loth Annie i dzieciach: Alojzym, Adolfie, Alfredzie, Franciszce, którzy w styczniu r. b., wyjechali z Rosji i dotychczas do Warszawy nie wrócili. (1666)

Zgubiono paszport Nr. 1052, wydany w Garwolinie na imię Marii Róży hr. Belina-Brzozowskiej. Za zwrócenie na Bracką 20 m. 18 Młk. 50 nagrody. (1712)

Michał Kasprzycki, urzędnik wydziału technicznego 5-jej armji rosyjskiej złożył w państwowych kasach oszczędności oraz w innych instytucjach swoje oszczędności. Zmarł i pochowany został w r. 1918 w Poławie.

Pozostawił brata Ludwika i żonę bezdzietną Zoję Kasprzycką. Zastrzega się niniejszem, że tylko prawni spadkobiercy mogą odebrać spadek po zmarłym.

Ludwik Kasprzycki, Skierniewice, Biuro Dystansu VII. Drogowego, Dr. Z. W. W. (1713)